

Правове виховання студентів ВНЗ України

Є. М. Мануйлов, доктор філософії

*Національний університет «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»*

Одним із аспектів усебічного розвитку особистості майбутнього фахівця в різних галузях суспільства є висока правова культура. Адже не можна вважати фахівця професіоналом високого рівня, якщо він, маючи широкі знання, добре працюючи, порушує закони, вимоги Конституції України. Здатність фахівців розуміти правила співжиття і вимоги законів та відповідним чином впроваджувати це в своїй практичній діяльності, це вимоги сучасного розвитку суспільства. Але, ця здатність не є вродженням, вона формується під впливом спеціальних виховних завдань, і перш за все за допомогою правового виховання студентів під час їх навчання у вищих навчальних закладах.

Аналіз філософської, юридичної та правової літератури свідчить, що проблемам правового виховання присвячено чимало праць, від європейської класики до сучасних наукових розробок /Див. наприклад, «Правове виховання в сучасній Україні: монографія / А.П.Гетьман, Л.М.Герасіна, О.Г.Данильян та ін.; за ред. В.Я.Тация, А.П.Гетьмана, О.Г.Данильяна. –Х.: Право, 2010. _368с./ Однак правовому вихованню студентської молоді приділяється на наш погляд ще не достатньої уваги.

Відомо, що правове виховання це виховна діяльність школи, сім'ї, вищих навчальних закладів, правоохоронних органів, спрямованих на формування правової свідомості, правової культури, правових навичок і звичок ,з ціллю правомірної діяльності і поведінки особистості.

Головною метою правового виховання студентської молоді в Україні є формування у майбутніх фахівців високої правової культури, глибокої впевненості у справедливості вимог Конституції України, українського законодавства, необхідності добровільного їх виконання, здатності мотивувати свої вчинки та приймати рішення, які не суперечать діючому законодавству.

Найважливішими завданнями правового виховання студентів в умовах сучасного вузу, на наш погляд є:

- виховання високої громадянськості, формування гуманістичного світогляду;

- формування свідомого ставлення до своїх прав і обов'язків перед суспільством і державою;
- формування глибокої поваги до законів і правил людського співжиття;
- формування високої правосвідомості і правової культури;
- формування готовності дотримуватися і виконувати закони і вимоги Конституції України.

Аналізуючи проблеми правового виховання студентів, треба відмітити, що в цієї роботі існують певні недоліки. Перш за все, у її змісті більше уваги приділяється питанням кримінального права, по-друге, перевага надається вивченню прав майбутніх фахівців і менше уваги приділяється вивченню обов'язків, по-третє, недостатньо наголошується у правовому вихованні на особистій відповідальності людини за свої вчинки, по-четверте, практично відсутнє обґрунтування справедливості правових законів і норм /головний акцент робиться на заборонах/; по-п'яте, відчувається розрив між змістом правових норм і конкретною поведінкою студентів.

Для усунення цих недоліків перш за все, треба удосконалювати систему правового виховання у сучасному вузі. На наш погляд, успішна робота по правовому вихованню майбутніх фахівців можлива за умови, коли будуть враховуватися особливості сучасного стану формування громадянського суспільства та правової держави.

В першу чергу, слід враховувати ментальність української нації. Українська ментальність є надзвичайно складним, поліаспектним, неоднозначним, суперечливим, але разом з тим, оригінальним, самобутнім соціально-правовим феноменом. З цього приводу у вищих навчальних закладах треба посилити увагу у навчально-виховному процесі до політичних і правових цінностей, до людини як особистості та найвищої цінності суспільства. Майбутні фахівці повинні ставитися до людини як міри всіх речей. А для цього треба забезпечити комплексне засвоєння студентами теоретичних знань про людину, включену до політичної системи, це в свою чергу, потребує якісного викладання таких дисциплін, як філософія, політологія, соціологія, що відображають сутність людської діяльності у суспільстві, показ політичних і гуманістичних цінностей, наслідків політичної діяльності в історичному минулому і на сучасному етапі.

Вищі навчальні заклади повинні також забезпечити постійне, системне правове виховання на рівні навчальної дисципліни, або спеціального курсу де повинно здійснюватися:

1.Озброєння майбутніх фахівців знаннями законів, підвищення їх юридичної обізнаності.

2.Формування у студентів правової культури і правової свідомості як сукупності правових уявлень, поглядів, переконань і почуттів, що визначають ставлення особистості до вимог законів, регулюють її поведінку в конкретній правовій ситуації.

3.Ознайомлення студентів зі світовим та вітчизняним досвідом правового виховання /США, Японія.СРСР,Україна\.

4.Формування у майбутніх фахівців поваги до держави , Конституції України і необхідності дотримання вимог законодавчих актів, які діють у суспільстві.

5.Вироблення у студентів навичок і вмінь правової поведінки в різних аспектах суспільного життя і діяльності.

6.Спонукаати студентів до самовиховання, як свідомого правового самовдосконалення.

7.Формування у студентів нетерпимого ставлення до правопорушень і злочинності, прагнення взяти посильну участь у боротьбі з цими негативними явищами.

Отже, процес правового виховання студентів не може бути обмежений лише засвоєнням певної суми знань про право,а неодмінно має забезпечувати досягнення майбутніми фахівцями різноманітних напрямків, способів і прийомів вирішення як теоретичних, так і практичних завдань правової інформованості і озброєності.

Важливе місце в цьому процесі займає соціальне середовище яке в даному контексті розуміється як оточуючі студента суспільні, матеріальні, духовні та інші умови його існування, формування і діяльності.У вузькому значенні – це мікросередовище яке включає соціальне оточення людини /родину, навчальний, трудовий колектив, групу та ін../ Правове середовище є складним мікросередовищем, але це той чинник, що опосередковує соціальне середовище на макрорівні.

Правовому середовищу властиві специфічні зв'язки й відносини, що склалися між суб'єктами, в основі яких лежить правомірна поведінка, здійснювання в орамках правових приписів. У вищому навчальному закладі потрібно постійно дбати про створення такого середовища.

Таким чином, правове виховання студентів ВНЗ України потребує пильної уваги і вдосконалення її цілей, завдань, напрямків, форм та методів.